

Asztalos Péter

A kedvező gazdasági és munkaerőpiaci adatok mutatják a hazai járványkezelés sikerét

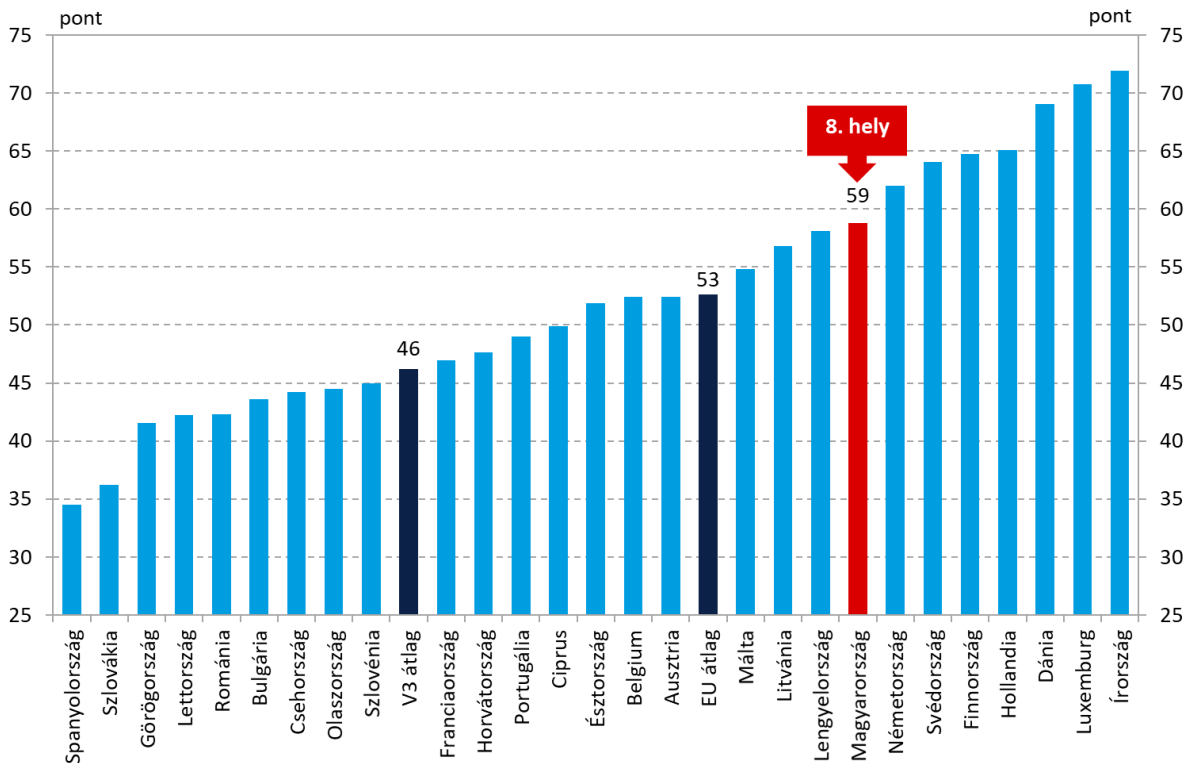
Az MNB a Járványkezelési Versenyképességi Mutatóval rendszeresen értékeli Covid19-járvány kezelését célzó stratégiák eredményességét. Az egyes országok a pandémia egészségügyi, gazdasági és költségvetési veszteségeinek együttes minimalizálására törekednek, ezért e szempontokat egy objektív mutatókra épülő egységes keretrendszerbe foglaltan vizsgáljuk. A 2022. januári eredmények alapján Magyarország a 8. helyen áll az európai uniós országok között a járványkezelés sikerességében. A gazdasági és munkaerőpiaci adatok a hazai járványkezelés sikerét mutatják, azonban a pénzügyi egyensúlyi mutatók javítása és az átoltottság további növelése szükséges a rangsorbeli előrelépéshez.

A koronavírus járvány elleni védekezés során minden ország igyekszik fenntartani az egyensúlyt az egészségügyi, a gazdasági és a költségvetési beavatkozások között fennálló átváltások között. Az országok célja a lakosság egészségének védelme a gazdaság működőképességének és stabil finanszírozásának fenntartása mellett, de mindezek együttes megvalósítása a gyorsan változó körülmények között folyamatos kihívást jelent. A bevezetett intézkedések hosszabb időtávon is számottevő hatást gyakorolnak az országok egészségügyi, gazdasági és társadalmi helyzetére. Éppen ezért az egyes országok járványkezelésének megítélése komplex megközelítést igényel, nem célszerű egy-egy kiragadott egészségügyi vagy gazdasági mutató kontextus nélküli vizsgálatával értékelni az országok teljesítményét. Az átfogó kép bemutatásához az egységes elemzési keretrendszernek ki kell terjednie a járvánnyal kapcsolatos legfontosabb egészségügyi mutatókra, a gazdasági növekedésre és a munkaerőpiaci adatokra, továbbá a pénzügyi egyensúlyi és a gazdaságba vetett bizalom mértékét mérő mutatókra egyaránt.

A Járványkezelési Versenyképességi Mutató 2022. januári eredményei

Az egyes országok által alkalmazott eltérő járványkezelési stratégiák egységes keretrendszerben, objektív adatokon való összehasonlítása érdekében az MNB kidolgozta a Járványkezelési Versenyképességi Mutatót (Pandemic Treatment Index, PATRIX), amely az európai uniós országok teljesítményét értékeli a védekezés kulcsterületein. Minden vizsgált mutatóban a legjobban teljesítő ország 100 pontot kap, míg a többi ország pontszáma annak függvényében változik, hogy hány szórásnyi távolságra helyezkedik el a legjobb értéktől (egységnyi szórásonként 25 pont kerül levonásra a maximális 100 pontból, azaz a négy vagy több szórásnyi távolságra lévő országok 0 pontot kapnak). Az eredmények immár kilencedik alkalommal kerülnek publikálásra, a most bemutatásra kerülő eredmények a 2022. január 31-én elérhető legfrissebb információkat tartalmazzák. Alapvetően minden vizsgált terület esetében az aktuálisan elérhető tényadatok kerültek felhasználásra, egyedül az államháztartási hiány 2021-es és 2022-es értékénél szerepelnek az Európai Bizottság előrejelzései.

1. ábra: A Járványkezelési Versenyképességi Mutató eredményei (2022. január)

Megjegyzés: A mutatók standardizálásának és aggregálásának módszertana megegyezik az MNB Versenyképességi Index összeállításánál alkalmazott saját fejlesztésű módszertannal.

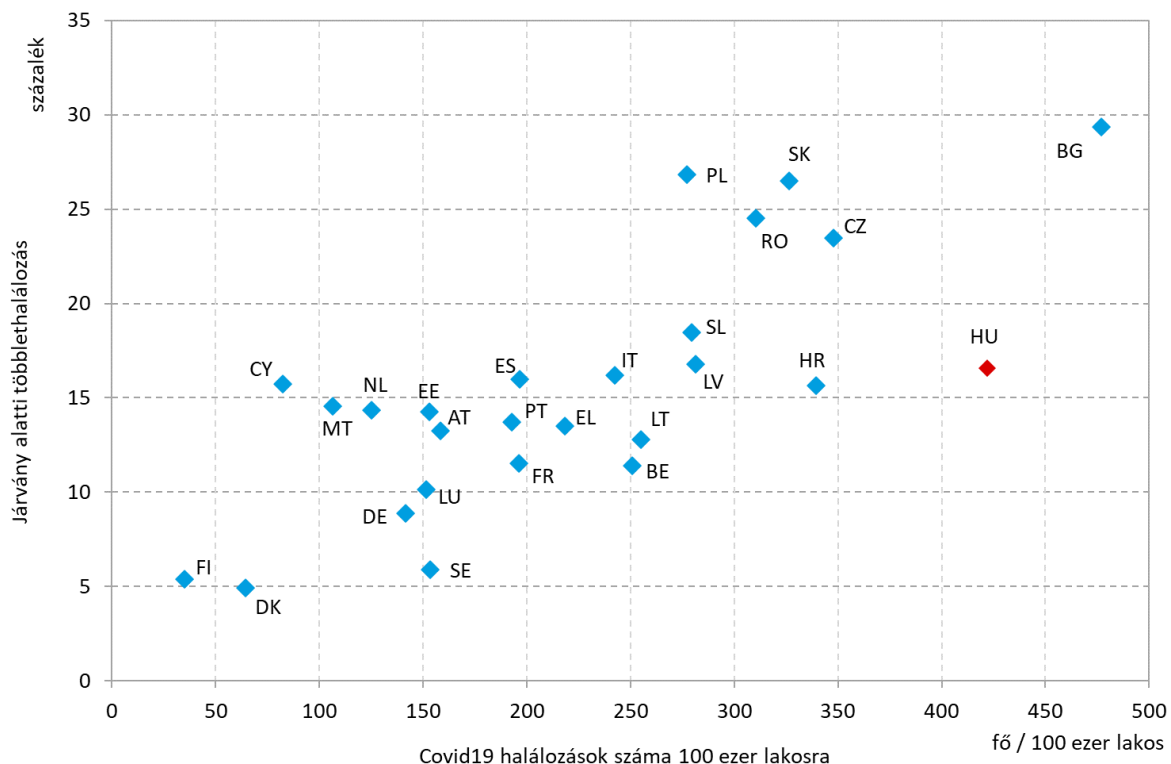
Forrás: MNB.

Az MNB Járványkezelési Versenyképességi Mutató 2022. januári eredményei alapján Magyarország a régiós országokat és az uniós átlagot megelőzve a 8. helyen áll az európai uniós országok rangsorában (1. ábra). Hazánk 59 pontot ért el, ami 6 ponttal magasabb az uniós országok és 13 ponttal magasabb a többi viseigrádi ország átlagánál. A legjobb eredményeket Írország, Luxemburg és Dánia érte el, míg a rangsor végén továbbra is Spanyolország, Szlovákia és Görögország található. A magyar pontszám 4 ponttal magasabb a legutóbb közölt [2021 novemberi](#) szintnél, ám ennek ellenére hazánk továbbra is a 8. helyen áll az uniós országok rangsorában. A stabilan kedvező gazdasági, munkaerőpiaci és hitelezési környezet ellensúlyozni tudta a pénzügyi egyensúlyi mutatók alakulását, illetve az oltási program lassulását.

A járványkezelés értékelésének legfontosabb mutatói

A járvány ötödik hulláma átlagos mértékben érintette hazánkat. Magyarországon százezer főre vetítve összesen 15.439-en betegedtek meg a járvány kezdete óta, ami továbbra is alacsonyabb az európai uniós (21.443 fő) és régiós átlagnál (23.120 fő). A rendkívül fertőző omikron variáns hatására az elmúlt 2 hónapban hazánkban 44 százalékkal emelkedett az aggregált esetek lakosságarányos száma, ami jelentősen alacsonyabb az átlagos uniós növekedésnél (79 százalék).

2. ábra: Covid19-halálások száma 100 ezer lakosra vetítve és a járvány alatti többlethalálozás mértéke (2022. január 31.)

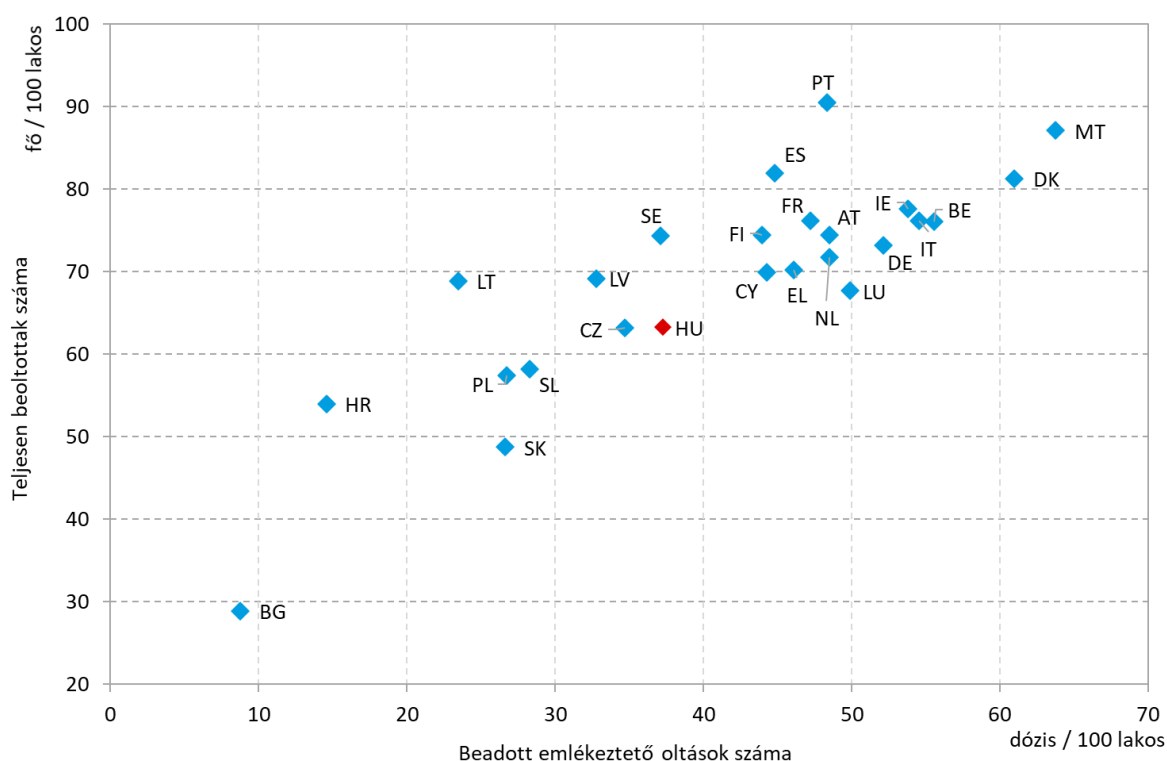

Megjegyzés: A járvány alatti többlethalálozás az első EU-ban bekövetkező Covid19 haláleset (2020.02.14., Franciaország) óta történt összes, nem csak Covid19 haláleset száma osztva az azóta eltelt időszakra jutó átlagos (2016-19 közötti) halálások számával a heti halálozási tényadatok alapján, minden ország esetében a legfrissebb elérhető adat alapján. Magyarország esetén a 2021. 51. heti – december végi – adatok a legfrissebbek. Írország esetében nem érhető el adat a többlethalálozásról, így nem szerepel az ábrán (a Covid19 halálozás mértéke Írországban 123,6 fő / 100 ezer lakos).

Forrás: Johns Hopkins Egyetem, Eurostat.

A koronavírus-halálesetek száma az ötödik hullámban az uniós átlag felett emelkedett, miközben a járvány kezdete óta bekövetkezett összesített többlethalálozásban hazánk továbbra is az európai uniós középmezőnyben szerepel. 2021. január 31-ig Magyarországon százezer lakosra 422 koronavírus okozta haláleset jutott, ami továbbra is a 2. legmagasabb érték az EU-ban (2. ábra). Az igazolt Covid fertőzöttek halálása mellett vizsgáljuk a járvány kitörése óta bekövetkezett összesített, tehát minden halálokra kiterjedő többlethalálozást is, ami módszertani szempontból nemzetközileg egységesebb összevetést tesz lehetővé. Az első európai Covid-haláleset óta (2020. február 14., Franciaország) minden halálkot figyelembe véve 2021 december végéig Magyarországon 278 ezer fő hunyt el összesen, ami 16,6 százalékkal magasabb, mint amennyi a Covid19-járvány előtti évek (2016–19) átlaga alapján várható lett volna. A magyarországi többlethalálozás 2,7 százalékpontot emelkedett két hónap alatt, így immár ismét enyhén magasabb az uniós országok átlagánál (15,4 százalék), ugyanakkor jelentősen kedvezőbb a többi visegrádi ország (25,6 százalék) átlagánál.

3. ábra: Covid19 elleni átoltottság (2022. január 29.)

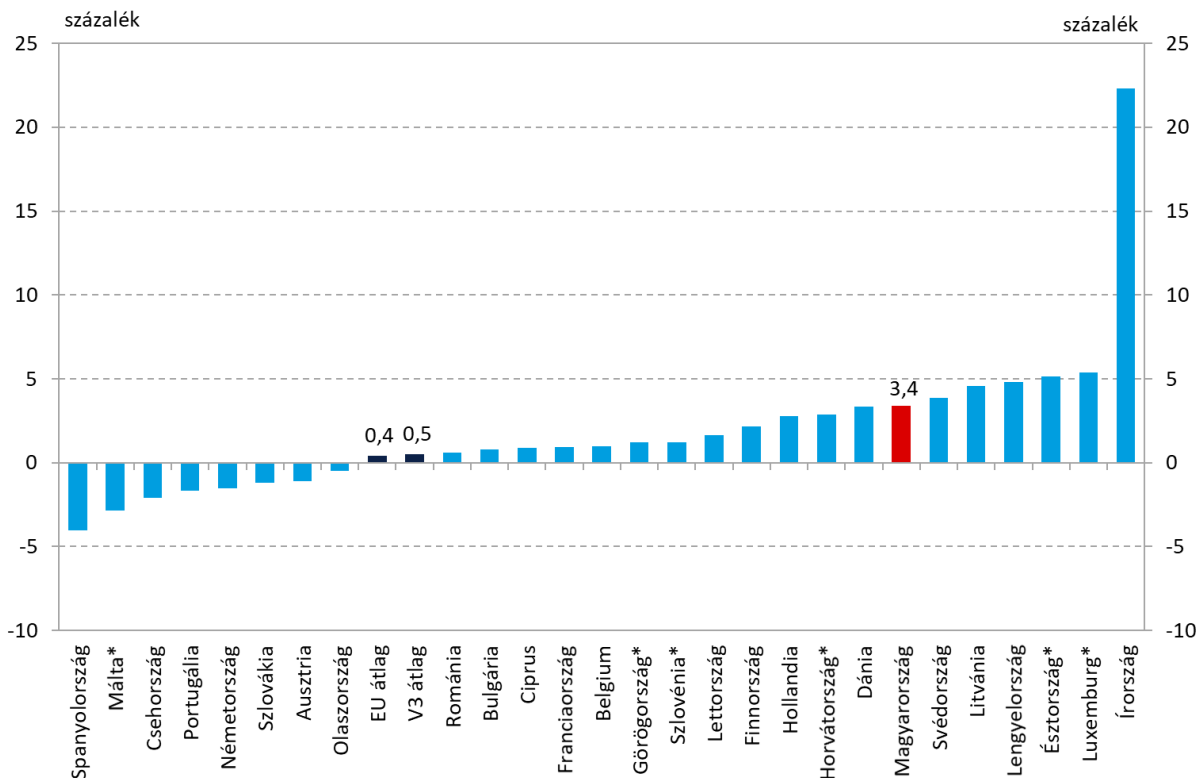
Megjegyzés: A betegség ellen az elérhető oltóanyagokból azok típusától függően eltérő mennyiségű dózis szükséges a teljes védelem eléréséhez. Észtországról és Romániáról nem érhető el adat az emlékeztető oltásokról (a teljesen beoltottak aránya Észtországban 62,6 százalék, Romániában pedig 41,7 százalék).

Forrás: Our World in Data.

A betegség kordában tartásának legfontosabb eszköze az oltási program, amiben Magyarország teljesítményét – gyors előnyserzésünket követően – mára utolérte az Európai Unió. A teljesen beoltottak arányában Magyarország (63 százalék) az uniós középmezőnyben helyezkedik el (3. ábra). Az oltási program gyors 2021-es felfutása azonban jelentős gazdasági előnyt biztosított Magyarország számára. Az emlékeztető (harmadik és negyedik) oltások is az elsők között váltak elérhetővé hazánkban. 2022. januárjában az emlékeztető oltások lakosságarányos számában hazánk szintén az uniós középmezőnyben helyezkedik el 37 százalékos szinttel.

A járvány megfékezése érdekében hozott korlátozó intézkedések visszafogták az országok gazdaságát, azonban a széleskörű oltási programoknak köszönhetően megkezdődött a gazdasági kilábalás. A járványt megelőző utolsó, 2019. negyedik negyedévéhez képest a magyar GDP 3,4 százalékkal volt magasabb 2021 negyedik negyedévében, ami kedvezőbb a régiós (0,5 százalék) és a súlyozott uniós átlagnál (0,4 százalék) egyaránt (4. ábra). A foglalkoztatottak száma 3,2 százalékkal emelkedett a járvány kezdete óta, amivel hazánk a 6. helyen áll a mutatóban az Európai Unióban. A munkanélküliségi ráta 2021 novemberében 3,7 százalék volt Magyarországon, ami enyhén alacsonyabb a többi visegrádi ország átlagánál (3,8 százalék) és összességében az 5. legkedvezőbb érték az Európai Unióban.

4. ábra: A GDP változása a járvány előtti szinthez képest (2021 negyedik negyedév / 2019 negyedik negyedév)

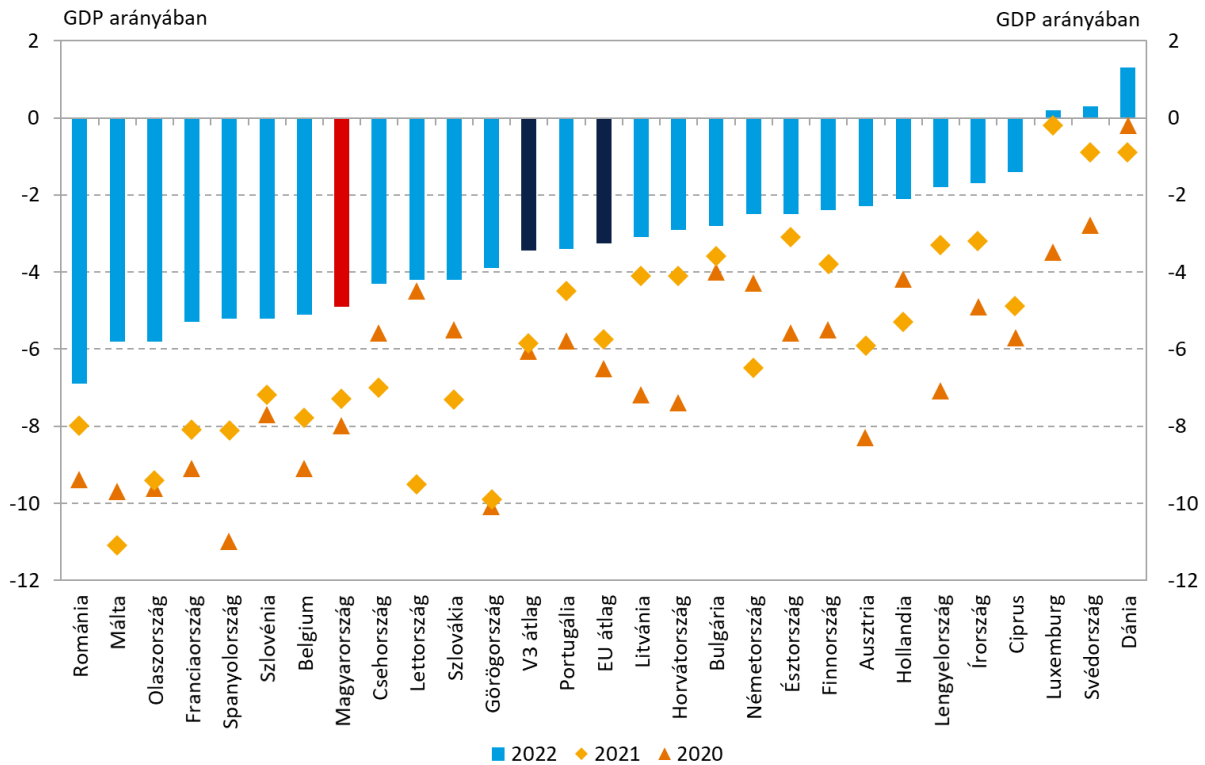

Megjegyzés: Az EU átlag súlyozott átlag. A csillaggal jelölt országok esetében még nem érhető el adat 2021 negyedik negyedévére, ezért a 2021 harmadik negyedéves adatok kerültek feltüntetésre. Írország kiugró értéke miatt a pontszámítás során megkapta a maximális pontszámot, ám az értéke nem lett figyelembe véve a számítás során. A magyar adat forrása a KSH.

Forrás: Eurostat, KSH.

A pénzügyi egyensúlyi mutatók javítása érdemben hozzá tudna járulni a sikeres járványkezelés fenntartásához. A járvány elleni védekezéshez kapcsolódó egészségügyi kiadások, a gazdaságélénkítő intézkedések, illetve a járványhelyzet miatt eltérő mértékben érintett szektorok teljesítményének alakulása jelentősen befolyásolta a pénzügyi egyensúlyi mutatókat világszerte. Az államháztartási hiány növekedése általános jelenség volt minden járvány által sújtott országban. Magyarországon 8,0 százalék volt a GDP-arányos hiány mértéke 2020-ban, ami magasabb volt az uniós országok (6,5 százalék) és a többi visegrádi ország (6,1 százalék) átlagos hiányánál. A 2021-ben a pénzügyi számla alapján a hiány mértéke 7,3 százalékot tett ki hazánkban, ami a 2022-re tervezett hiányhoz (4,9 százalék) hasonlóan szintén az európai uniós középmezőnyben várható az Európai Bizottság őszi előrejelzése alapján (5. ábra). Az MNB előzetes pénzügyi számla eredménye alapján Magyarország folyó fizetési mérlegének egyenlege 2,0 százalékos hiányt mutatott 2020 negyedik és 2021 harmadik negyedéve közötti egy évben, így továbbra is kedvezőtlenebb a régiós (0,0 százalék) és az uniós (+1,1 százalék) átlagnál.

5. ábra: Államháztartási hiány a GDP arányában 2020-ban, 2021-ben és 2022-ben

Megjegyzés: A 2021-es és a 2022-es évre vonatkozó előrejelzések az Európai Bizottság őszi előrejelzéséből származnak, kivéve Magyarországot, ahol a 2021-es tényadat a pénzügyi számlákból, míg a 2022-es előrejelzés a Pénzügyminisztériumtól származik.

Forrás: Eurostat, Európai Bizottság, MNB, Pénzügyminisztérium.

A lakossági és a vállalati hitelállomány növekedési ütemét vizsgáló összesített mutatóban hazánk továbbra is a 2. helyen áll az európai uniós országok között. A lakossági hitelállomány a legdinamikusabb emelkedést (15,7 százalék) mutatja az uniós országok között 2021 novemberének végén az előző év azonos időszakához képest, míg a vállalati hitelállomány növekedése (7,5 százalék) a 3. legmagasabb az Európai Unióban.

Össességében a magyar járványkezelés továbbra is sikeresnek tekinthető a Járványkezelési Versenyképességi Mutató szerint. Az ötödik hullám átlagos mértékben érintette hazánkat a járványügyi mutatók alapján. A gazdasági, a munkaerőpiaci és a hitelezési folyamatok továbbra is kedvezően alakulnak, azonban a pénzügyi egyensúlyi mutatók esetében van tér az előrelépésre és a nem beoltott lakosok viszonylag magas aránya kockázatokat hordoz.

„Szerkesztett formában megjelent a Pénzcentrum.hu oldalon 2022. március 18-án.”